

KİTAP YORUMLARI

Genç psikolojik danışman adaylarının psikoloji içerikli kitap yorumları

Psikolojik
Danışma
ve
Rehberlik
Uygulama
ve
Araştırma
Merkezi

Yayın tarihi 14.02.2024

BİR DELİNİN ANI DEFTERİ

PALTO-BURUN

PETERSBURG ÖYKÜLERİ VE FAYTON

“Herkes kendi işini yapсын, yeter. Benim gözümde bilmediğini açıkça söyleyen insan bilmediğini biliyormuş gibi görünen ve her şeyi ağzına yüzüne bulaştıran ikiyüzlüden daha değerlidir.”

Hilal TURAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans öğrencisi

Kitapta, Dostoyevski'nin “Hepimiz Gogol’un Palto’sundan çıktık.” dediği hikâyesinin de yer aldığı Neva Bulvarı, Burun, Portre, Palto, Bir Delinin Anı Defteri ve Fayton olmak üzere altı hikâye yer alıyor.

Neva Bulvarı Petersburg’un bir caddesidir. Gogol bu hikâyesinde Neva Bulvarı’na adeta bir karakter biçiyor ve Petersburg’un hiçbir alanında böyle bir yere rastlayamayacağınız bir ruhu olduğunu gözler önüne seriyor. Neva Bulvarı’nın bir de saatleri var ki her bir zaman diliminde ayrı bir rüzgâr esmektedir bu caddede. Yedi sayfa boyunca Neva Bulvarı’nı ve buradan gelip geçen insan tasvirlerini görüyorsunuz. Evet, görüyorsunuz çünkü öylesine betimlemiş ki yazar sanki gözünüzün önünde olup bitiyor her şey. Sonra hikâyeleri bu caddede başlayan ve sonları da kendileri gibi farklı biten ressam Piskarev ve Teğmen Pirogov’un hikâyesini okuyoruz. Piskarev, güzelliğine hayran kaldığı ve peşinden gittiği kadını hiç beklemediği bir yerde görür ve hayal kırıklığı yaşar. Ama güzelliğine öyle tutulmuştur ki bu kadar güzel birisinin ruhunun böylesine

kirlenebileceğine aklı sır erdiremez. Bütün gerçekleri bir yana koyup düşlerinde yaşar onunla. Hayal ve gerçek dünyası birbirine karışmıştır artık. Ve sonu hiç iyi bitmez Piskarev’in. Yazar, Pirogov’un hikâyesine geçmeden önce Teğmen’in ve onun da dâhil olduğu çevreden bahseder. Petersburg’un orta sınıfını oluşturan bu insanlar aynı zamanda aristokrat kesim tarafından dışlanmaktadır.

Hikâyede, farklı sınıflardan insanların yaşam tarzlarını da öğreniyorsunuz. Teğmen Pirogov da Piskarev gibi, bir kadının ardından sürüklenir. Tabi Pirogov, Piskarev gibi ruhu ince bir insan değildir; rütbesiyle hava atan, istediği her şeyi elde edebileceğini zanneden ve bu yüzdendir ki evli olan bir kadına gözünü dikecek kadar alçak biridir. İşte Petersburg’un en işlek caddesi olan Neva Bulvarı’nda iki farklı insan iki farklı hikâye ile karşılaşılıyor.

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

XXXII
YIL

Burun hikâyesi ise çok ilginçti. Bir sabah uyandığında burnunun yerinde olmadığını gören 8. dereceden memur Kovalev'in hikâyesini anlatıyor. Yoksa kendisine binbaşı mı demeliyiz? Okuduğunuzda siz karar verirsiniz artık. Ve evet, bu hikâye olağanüstülüklerle dolu olduğu kadar güldürücüdür de.

Portre'de ise iki bölüm bulunuyordu. Birinci bölümde bir o kadar yetenekli ancak sefil bir yaşam sürmekte olan ressam Çartkov'un parayı bulduktan sonra yeteneğini nasıl körelttiğine, sanat aşkını kendi elleriyle nasıl öldürdüğüne şahit oluyorsunuz. İkinci bölümde ise birinci bölümdeki hikâyenin geçmişine gidiyoruz. Hikâyenin isminden de anlaşılacağı üzere gizemli bir portre vardır ortada. Bu portre kimin eline geçtiyse hayatına yön veren davranışlarını değiştiriyordur lakin olumsuz bir şekilde. Sahi birinci bölümde okuduğumuz Çartkov'un hayatı da bu gizemli portre eline geçtikten sonra mı değişmişti yoksa kendi seçimleriyle mi şekillenmişti? İnsanın eline bazı fırsatlar geçer yaşamında. Kişi eğer bunu iyi değerlendirir de anlamını kavrar, zevklerine yenik düşmeden yol alabilirse dosdoğru gidecektir kendi çizgisinde. Çartkov hayatının altüst olmasında portreyi suçlamıştı ama tercihlerinin sorumluluğu ona ait değil miydi? Evet portre çok cezbediciydi, insanın aklını başından alıyordu ama sonuç olarak buna aldanmamak da kişinin elinde değil miydi? Bana bunları düşündürmüştü Portre. Hikâyeyi ben biraz daha birinci kısımdaki hikâyeye göre yorumladım. Belki siz okuduğunuzda -özellikle ikinci bölümü- portrenin gerçekten insanı manevi yönden etkileyen tarafları olduğuyla karşılaşacak ve farklı açıdan yorumlayacaksınız. Hikâyenin kurgusu sürükleyici ve etkileyiciydi.

Palto. Acıklı bir hikâyeydi. Kalem memuru olan Akaki Akakiyeviç'in hikâyesi konu ediliyor. Akakiyeviç hayatı boyunca yaptığı işin her zaman en iyisini yapmaya çabalar. Bundan başka şey düşünmez. İşine aşkla bağlı olmasına karşın çalıştığı yerde herkesin alay konusu edilir ve zorbalığa maruz kalır. Sırtındaki paltunun eskidiğini bile ancak yamalı kumaşının dökülmeye başlaması ve soğukun içeriye sızıp omuzlarına ulaştığı zaman fark eder. Terziye tamir ettirmeye götürdüğü paltosunun artık çöp olduğunu yenisinin dikilmesi gerektiğini zar zor kabullenir. Sonrasında yeni paltosunu alabilmek için hayatındaki birçok şeyden kısmak zorunda olduğunu anlayıp -zaten hayatında da kısacağı lükse kaçan hiçbir şey yoktur ki o da yiyeceğinden, yakacağı mumdan kısacaktır- ve sonunda bir şekilde yeni paltosuna kavuşur. Ancak paltosu daha sırtını yeni ısıtmaya başlamışken ve bundan çok büyük mutluluk duymaktayken paltosu ellerinden kayıp gidiverir. Çaresizliğin ne demek olduğunu derinden hissediyorsunuz bu hikâyeyi okurken.

Bir Delinin Anı Defteri hikâyesinde ise yine bir memur çıkıyor karşımıza. Kalem memurunun günden güne delirmesini konu alındığı bu hikâyede bir delinin kurmuş olduğu senaryoları okuyorsunuz ve bazen o kadar gerçekçi anlatıyor ki inanmak istiyorsunuz ona. Tabi günlüğün başına atılan tarihlerin farklılaşmasından durumunun gitgide daha da fenalaştığını anlayabiliyorsunuz artık. Başından sonuna kadar ince ince işlenmişti her şey.

Fayton'u okurken diğer hikâyelere nazaran bende daha az bir etki bıraktı ama yine de sıkılmadan okuyup bitirdim. Diğerlerine göre daha kısa olan bu hikâyede evine davet ettiği misafirlerine sarhoş olup uyuyakaldığı için hazırlıksız yakalanan ve bu yüzden de uşağını tembihleyerek sabah erkenden çıkıp gittiğini söylemesini isteyen aristokrat Çertokutskiy'nin hikâyesi... Tabi hikâye burada bitmez. Dün geceki davetine katıldığı generalin en azından eli boş dönmek için Çertokutskiy'nin çok methettiği faytonunu görmek istemesi üzerine, orada kimle karşılaşsa beğenirsiniz?

Gogol'un içerisinde altı hikâyesinin bulunduğu bu kitaptan genel olarak bahsedecek olursam beni hem güldürdü, hem duygulandırdı diyebilirim. Gogol yer yer birçok kesime de laflarıyla dokundurmadan geri kalmıyor ama bunu tatlı tatlı yapıyor. Hikâyelerinde olay örgüsüne geçilmeden önce çoğu karakteri her şeyiyle betimliyor. Tasvirleri gerçekten çok açıklayıcıydı. Hikâye olmasına karşın karakterlerde pek derine girilemeye de yazarın betimlemeleriyle kafanızda soru işareti kalmıyor, bütünü kavrayabiliyorsunuz.

Hikâyeleri okurken hiç sıkılmadım. Hatta sonlarını merakla bekledim ve genelde sonlar pek iyi bitmedi. Beni de en çok bu etkiledi. Ayrıca Gogol sizi o dönemde bulunan her kesimden -sosyal sınıf ayrımını kastediyorum- insanla muhatap ediyor. O yüzden tarihi bakış açısıyla da değerlendirebiliyorsunuz okuduklarınızı. Genel olarak hikâyeler insanın canını sıkın türdendi. Bunu olumsuz anlamda söylemiyorum. Bende bıraktığı izin sahici oluşundan kaynaklı bu hissettiklerim. Varlığın da yokluğun da insandaki tezahürünü çok iyi yansıtıyor yazar.

Uzaktan baktığımızda sade ve basit bir yaşam sürdüğünü düşündüğünüz insanların hayatlarında neler olup bitiyor öyle, ne yaşıyorlar kendi içlerinde? Gerçekte de böyle değil mi?

Hikâyedeki ana karakterlerin çoğu yalnız insanlardı. Yalnız olmak ve yalnız hissetmek farklı şeylerdi tabi bunun da altını çizelim. Beni en çok etkileyen ve en beğendiğim hikâyeler ise Portre ve Palto oldu. Genel itibariyle Gogol'un dilini, mizahi yönünü ve gerçekçi anlatımını çok sevdim. Bu da beni yazarın diğer eserlerine de bir göz atmam gerektiğini düşündürdü. Bakalım okumak istediklerimden sıra sana yeniden ne zaman gelecek Gogol?

İyi okumalar.